

การพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย

The development of English language multimedia for small primary level schools in tambon Wiang Chai District

ศรินทร์ พงมณี¹
Srinuan Fongmanee¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สามประการได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านศรีเวียง หมู่ 3 ตำบลเวียงชัย จำนวน 10 คน และครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านศรีเวียง หมู่ 3 ตำบลเวียงชัย จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนของ สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 2) แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ระดับปฐมวัย และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก และได้ดำเนินการเก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาต้นแบบสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.74)

2. ผลการทดสอบการใช้งานของต้นแบบสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก พบว่า ใช้งานได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.88)

3. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก พบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนทดสอบหลังใช้สื่อประสมเพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนใช้สื่อประสม จำนวน 10 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ ที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก โดยรวมพบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.95)

คำสำคัญ: สื่อประสม, ปฐมวัย, สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปฐมวัย

¹ อาจารย์ สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

¹ Lecturer, School of Computer and Information Technology, Chiangrai Rajabhat University.

^{*} Corresponding author. E-mail: fongmanee.s@gmail.com

Abstract

The purposes of this research are three objectives: (1) to development of English language multimedia for small primary level schools (2) to study the effectiveness of learning through English language multimedia for small primary level schools and (3) the satisfaction of user using English language multimedia for small primary level schools. The populations used in this study were primary level students of Bann Sri Wiang School Moo 3 tambon Wiang Chai of 10 peoples and teacher of primary school of Bann Sri Wiang School Moo 3 tambon Wiang Chai of 2 peoples. A total of 12 peoples.

Tools used in research includes: questionnaire about content of English language multimedia for primary level schools, The test of English language for small primary level schools and questionnaire about the satisfaction of the user towards English language multimedia for small primary level schools. The data was systematically analyzed by Mean and Standard Deviation. The results were as follows:

1. The results determine the suitability of a prototype English language multimedia for small primary level schools found that the suitability.
2. The results of testing of prototype English language multimedia for small primary level schools found that operate at very high level.
3. The result of the study achievement using English language multimedia for small primary level schools found that a student scores after using English language multimedia for small primary level schools increase from test scores before use of multimedia. The 10 people, representing 100 percent of all students.
4. The results of the study of user satisfaction on English language multimedia for small primary level schools found that overall satisfaction with the high level.

Keywords: Multimedia, Primary level, English language multimedia for small primary level schools

ความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ (2547: 1) กล่าวว่า เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือก ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข จึงควรส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์ และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยจึงยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้นในแต่ละวันของเด็กจึงควรมีการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ

หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กก็ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต จะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านสมองและร่างกายของเด็ก เนื่องจากการพูดจะเป็นการเชื่อมโยงความคิดสิ่งต่าง ๆ ที่รับรู้จากนั้นจึงเปล่งเสียงออกมาจากสิ่งที่คิด นอกจากเด็กจะต้องเรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาไทยแล้ว ภาษาอังกฤษก็ถือว่าเป็นทักษะที่เด็กควรจะได้เรียนรู้เพิ่มเติม เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษามาตรฐานที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลก และเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และภาษาอังกฤษมีความสำคัญเป็นมากในการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งใช้ในการติดต่อสื่อสาร ใช้ในการศึกษาหาความรู้ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเอกสารตำราที่ให้ความรู้เป็นอย่างดีคือตำราที่เป็นภาษาอังกฤษ การใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเราหลีกเลี่ยงภาษาอังกฤษไม่ได้ เช่น เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต การสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นเว็บไซต์ต่างประเทศ ที่เป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยในการเรียนภาษาอังกฤษนั้นควรเริ่มต้นเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยเป็นต้นไป

โรงเรียนบ้านศรีเวียง ซึ่งเป็นโรงเรียนในหมู่บ้าน บ้านศรีเวียง หมู่ 3 ตำบลเวียงชัย จำนวนนักเรียน 39 คน ครูผู้สอน 5 คน โรงเรียนบ้านปง โรงเรียนในหมู่บ้าน บ้านปง หมู่ 6 ตำบลเวียงชัย จำนวนนักเรียน 21 คน ครูผู้สอน 5 คน และโรงเรียนบ้านร่องบัวลอย โรงเรียนในหมู่บ้าน บ้านร่องบัวลอย หมู่ที่ 2 ตำบลเวียงชัย จำนวนนักเรียน 11 คน ครูผู้สอน 6 คน ซึ่งทั้งสามโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 มีจำนวนนักเรียนรวมกัน 71 คน สาเหตุที่มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนจำนวนน้อย เนื่องจากค่านิยมของผู้ปกครองในหมู่บ้านนิยมนำนักเรียนไปเรียนโรงเรียนในเมือง เพราะคิดว่าโรงเรียนในเมืองสามารถทำให้นักเรียนได้รับความรู้และสามารถพัฒนาทักษะทางด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนในหมู่บ้าน ประกอบกับครูผู้สอนในโรงเรียนมีจำนวนน้อย นักเรียนที่เรียนในแต่ละระดับชั้นมีไม่มากแต่มีหลายระดับชั้น จึงทำให้มีครูสอนไม่ครบชั้น ครูหนึ่งคนต้องสอนหลายวิชา ซึ่งอาจจะทำให้ครูเกิดความเหนื่อยล้า ประสิทธิภาพการสอนลดลง กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนไม่หลากหลาย จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่กระตือรือร้นในการเรียน และไม่สนใจเรียน เป็นผลให้พัฒนาการทางการเรียนรู้ไม่ครบทุกทักษะ

จากการประชุมผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2556 (คมชัดลึก, 2556) กำหนดให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 60 คนลงไปจะต้องจัดทำแผนที่ตั้งของโรงเรียน การรวมกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก และการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเล็ก ให้ดำเนินการการหมุนเวียนครูสำหรับการสอน และการเคลื่อนย้ายนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนบ้านศรีเวียง โรงเรียนบ้านปง และโรงเรียนบ้านร่องบัวลอย จึงดำเนินการหมุนเวียนครูสำหรับการสอนและเคลื่อนย้ายนักเรียน โดยที่โรงเรียนบ้านศรีเวียงเปิดสอนระดับปฐมวัย 1 ระดับปฐมวัย 2 ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนบ้านปงเปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และโรงเรียนบ้านร่องบัวลอยเปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งสภาพปัญหาในปัจจุบันคือ ทางโรงเรียนขาดแคลนครูชำนาญการทางด้านภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนไม่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นผลให้พัฒนาการทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนด้อยกว่าโรงเรียนในเมืองที่มีครูครบทุกวิชา ทำให้เด็กมีพัฒนาการไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากทางโรงเรียนมีสื่อการสอนภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพ จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้มีการผลิตสื่อที่ใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนด้วยแท็บเล็ต เพื่อต้องการให้เด็กได้ใช้เครื่องมือที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ที่อยู่อย่างไม่จำกัดได้ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนด้วยแท็บเล็ต

จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้และเกิดประโยชน์ต่อการศึกษามาก การพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ทำงานบนแท็บเล็ต สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ดีขึ้น โดยสื่อดังกล่าวจะมีการบูรณาการการฝึกทักษะหลากหลายด้านและหลากหลายกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และสื่อจะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นและตื่นเต้นขณะเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เป็นผลทำให้นักเรียนมีพัฒนาการผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ลดปัญหาเด็กมีพัฒนาการไม่ผ่านเกณฑ์และทำให้ผู้ปกครองเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ขอบเขตด้านประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นประชากรที่นำมาใช้ในการพิจารณาทดสอบและประเมิน เพื่อหาประสิทธิภาพ และคุณภาพของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย ซึ่งได้แก่ นักพัฒนาสื่อประสม ครูผู้สอนระดับปฐมวัย คัดเลือกด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sample) รวมทั้งหมด 3 คน

1.2 กลุ่มผู้ใช้ สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย เป็นประชากรกลุ่มผู้ใช้ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านศรีเวียง หมู่ 3 ตำบลเวียงชัย จำนวน 10 คน และครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านศรีเวียง หมู่ 3 ตำบลเวียงชัย จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- (1) แบบสอบถามความเหมาะสมของเนื้อหาบทเรียนของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
- (2) แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษ ระดับปฐมวัย

(3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

มีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามความเหมาะสมของเนื้อหาบทเรียนของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ 6 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ศึกษาบริบทปัญหาร่วมกับชุมชน ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อประสม เกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาที่ต้องการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัย การพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

(3) ร่างแบบสอบถาม และตรวจสอบความครบถ้วนของประเด็นคำถาม เพื่อสอบถามความเหมาะสมของเนื้อหาบทเรียนของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย

(4) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณา เพื่อหาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ประเด็นที่ต้องการสำรวจความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยการให้แสดงความเห็นได้แก่ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง จากนั้นนำคำตอบผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มาแปลงเป็นคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective: IOC) จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตรและประเมินหาดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย หากค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่าใช้ได้ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้ มีค่าเท่ากับ 0.67 ซึ่งอยู่ในช่วง 0.67–1.00 จึงถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องและสามารถนำไปใช้ได้

(5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(6) จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.2 แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแบบทดสอบพัฒนาการของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก การสร้างและการหาคุณภาพแบบทดสอบมีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

(1) กำหนดวัตถุประสงค์การสร้างแบบทดสอบ เพื่อทดสอบพัฒนาการของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

(2) ศึกษาเนื้อหาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

(3) ร่างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหา

(4) นำแบบทดสอบฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยการให้แสดงความเห็นได้แก่ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง จากนั้นนำคำตอบผู้เชี่ยวชาญมาแปลงเป็นคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective: IOC) จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตรและประเมินหาดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย หากค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 จึงจะถือว่าแบบทดสอบดังกล่าวมีความสอดคล้องกันและสามารถนำไปใช้ได้ โดยได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.84 ซึ่งอยู่ในช่วง 0.67–1.00 ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกันและสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปใช้ได้

(5) ปรับปรุงแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(6) จัดพิมพ์แบบทดสอบเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับเนื้อหา และกิจกรรมในสื่อประสมสำหรับครูผู้สอนและนักเรียน

(2) ร่างแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก นำมาเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ของบุญชม ศรีสะอาด (2543: 100) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง และแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

(3) นำแบบสอบถามฉบับร่างทั้ง 2 ฉบับ และแบบประเมินความเหมาะสมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยจัดทำเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจมีเหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้รับจากการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สามารถแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ของบุญชม ศรีสะอาด (2543:100) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง และแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

คะแนน 4.51–5.00 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 3.51–4.50 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
คะแนน 2.51–3.50 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสม
ปานกลาง

คะแนน 1.51–2.50 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย
คะแนน 1.00–1.50 หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจอยู่ในระดับเหมาะสม
น้อยที่สุด

ทั้งนี้การกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความ
คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 3.41 ขึ้นไป จึงถือว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สร้างขึ้นมีความคุณภาพเหมาะสม ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล
จะใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

(4) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้กับ
กลุ่มตัวอย่าง

(5) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพ 8 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

(1) ศึกษาวิธีการและขั้นตอนพัฒนาแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ต

(2) ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อประสมที่ได้จากการสำรวจข้อมูลความคิดเห็น
ของครูผู้สอน เกี่ยวกับประเด็นความเหมาะสมของเนื้อหาบทเรียนของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องการ

(3) วิเคราะห์และจัดทำเนื้อหาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียน
ขนาดเล็ก

(4) ออกแบบหน้าจอสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

(5) พัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามที่ได้

ออกแบบ

(6) นำสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้พัฒนาเรียบร้อยแล้ว
แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพสื่อประสม

(7) ปรับปรุงสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามข้อเสนอแนะ
ของผู้เชี่ยวชาญ

(8) จัดทำคู่มือการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจและวางแผนการวิจัยร่วมกับชุมชน โดยใช้แบบสอบถามความเหมาะสม
ของเนื้อหาบทเรียนของสื่อประสมภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จากนั้นจึงสร้าง
และพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สื่อประสมภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย ที่อยู่ในรูปแบบของ
แอปพลิเคชันที่ทำงานบนแท็บเล็ตหรือสมาร์ทโฟน และนำสื่อประสมไปใช้ในการเรียน เครื่องมือวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ได้แก่ สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จากนั้นจึงประเมินและสรุปผลหลัง
การใช้สื่อประสม เครื่องมือวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียน

ขนาดเล็ก และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

2.4 การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปจากสูตรต่างๆ ทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

1) การสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยใช้สถิติเพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยใช้สถิติเพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจผู้ใช้ ที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยใช้สถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย สรุปได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาต้นแบบสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยรวมในด้านการพัฒนาสื่อประสมให้มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย ในด้านต่างๆ ในด้านการพัฒนาเนื้อหาสื่อประสม ในด้านการพัฒนาแบบทดสอบ และด้านคุณภาพสื่อประสมด้านกราฟิก พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.74)

1.2 ผลการทดสอบการใช้งานของต้นแบบสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยรวมพบว่า ใช้งานได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.88)

2. ผลการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยรวมพบว่าคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบที่บรรจุในสื่อประสมในรูปแบบเกมก่อนการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย ของนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยของโรงเรียนบ้านศรีเวียง หมู่ 3 ตำบลเวียงชัย จำนวน 10 คน มีค่าเท่ากับ 4.4 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.95 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11.00 ของคะแนนเต็ม และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังจากใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่า 12.9 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.25 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ได้คะแนนทดสอบหลังใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ ที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยรวมพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.95)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อการใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย จากการศึกษาสามารถอภิปรายผลดังนี้

- ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาต้นแบบสื่อประสมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าสื่อประสมมีเนื้อหาความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นอาจเป็นเพราะในการพัฒนา สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย ได้บูรณาการการฝึกทักษะหลากหลายด้าน และหลากหลายกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยมีภาพและเสียงคลิปประกอบการเรียนในแต่ละตัวอักษรของภาษาอังกฤษ และมีแบบทดสอบในรูปแบบเกมทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและตื่นเต้นขณะเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย สอดคล้องกับทฤษฎีของแฮมมอนด์ (2553: 378-370) ที่กล่าวว่าวิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนที่ให้ผู้เรียนจะแตกเป็นหน่วยย่อย (Small steps) เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองสิ่งที่เรียน ตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที ซึ่งในสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย ผู้พัฒนาได้แตกบทเรียนออกมาเป็นหน่วยย่อยเพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้

- ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนผลการทำแบบทดสอบหลังใช้สื่อประสมสูงกว่าก่อนใช้สื่อประสม ทั้งนี้เป็นอาจเป็นเพราะว่า สื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนในระดับปฐมวัย ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ และสนุกสนานไปกับการเรียนในบทเรียน จึงทำให้มีพัฒนาการทางด้านความคิด การใช้ภาษา เนื่องจากบทเรียนมีรูปภาพสัตว์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวอักษร อีกทั้งยังมีคลิปเสียงเพื่อแสดงตัวอย่างการออกเสียงที่ถูกต้อง จึงทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ อีกทั้งสื่อประสมยังบรรจุอยู่ในอุปกรณ์แท็บเล็ต ที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการ Android ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับทฤษฎีของแฮมมอนด์ (2553: 378-370) ที่กล่าวว่าวิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง และสามารถตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที ผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากขึ้นตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะบทเรียนจะมีแบบสอบทั้งแบบสอบก่อนการเรียนรู้ (pre-test) และแบบสอบหลังการเรียนรู้ (post-test) ไว้ให้พร้อมวัตถุประสงค์ วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความต้องการและ

ความสนใจของตน ซึ่งผู้พัฒนาได้ทำการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในรูปแบบเกมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและมีการตรวจสอบผลทันที ดังนั้นจึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษดีขึ้น

- ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ ที่มีต่อสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย โดยรวมพบว่า ผู้เรียน และครูผู้สอนมีความพึงพอใจระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย เป็นสื่อการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในระดับปฐมวัย ทำให้เกิดการฝึกทักษะหลากหลายด้านและหลากหลายกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 อีกทั้งสื่อประสมยังมีรูปแบบของเนื้อหาที่เหมาะสม เนื้อหามีความถูกต้อง น่าสนใจ มีรูปภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีคลิปเสียงที่ชัดเจน ขนาดตัวอักษร สีตัวอักษร อ่านง่าย ภาพที่ใช้ประกอบมีความชัดเจน ภาพพื้นหลังมีความสวยงามเหมาะสม มีปุ่มควบคุมเนื้อหาและเสียงคลิปที่สื่อความหมายใช้งานง่าย อีกทั้งแบบทดสอบยังอยู่ในรูปแบบของเกมทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และสื่อประสมยังสามารถใช้ได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่เนื่องจากบรรจุอยู่ในแท็บเล็ต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่เสนอไปแล้วนั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ควรตรวจสอบให้แน่ชัดว่าขนาดหน้าจอของอุปกรณ์แท็บเล็ตที่ใช้ในการทำงานของสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย ต้องมีขนาด 5 นิ้วขึ้นไป และใช้ระบบปฏิบัติการ Android เพราะหากหน้าจอมีขนาดเล็กกว่าที่กำหนดการแสดงผลอาจจะผิดเพี้ยนไม่ตรงตามที่คุณวิจัยได้ออกแบบไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษระดับปฐมวัย สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย บนอุปกรณ์มือถือทุกระบบปฏิบัติการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิรภรณ์ วสุวัต มั่นเศรษฐวิทย์. การพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วย นิ้วมือ. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2557. จาก <http://www.tnrr.in.th/rir/index.php?page=researching&nid=295745>.
- ทิตนา แหมมณี. (2552). รูปแบบการเรียนการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.อินเตอร์ พรินท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุปผชาติ ทัพหิกรณ์ และคณะ. (2544). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุมิตรา ขาดานนท์. (2541). การพัฒนาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้สื่อประสม. กรุงเทพมหานคร: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- ‘สพฐ.’ แจงปี 56 ไม่ยุบเลิก ร.ร. ขนาดเล็ก. (14 พฤษภาคม 2556). คมชัดลึก. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/158459>